

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ І ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Вінницького національного аграрного університету

Серія: Сільськогосподарські науки

Випуск 11 (51)

Вінниця 2011

Вінницький національний аграрний університет
Збірник наукових праць
Вінницького національного аграрного університету

Серія: *Сільськогосподарські науки*
Випуск 11 (51)

Видається за рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету (Протокол № 9 від 22 квітня 2011 року).

Згідно до Постанови президії ВАК України від 11 вересня 1997 року дане наукове видання є таким, у якому дозволено публікувати основні результати дисертаційних робіт.

У збірнику висвітлено питання підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин залежно від умов годівлі та утримання; селекція, розведення та гігієна тварин, технологія виробництва і переробки продукції тваринництва та ін.

Збірник розрахований на наукових співробітників, викладачів вузів, аспірантів, студентів та фахівців сільськогосподарського виробництва.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ 16644-5116 ПР від 30.04.2010

Редакційна колегія

Головний редактор

Калетнік Г.М., д. е. н., проф., ВНАУ

Заступник головного редактора

Мазуренко М.О., д. с.-г. н., проф., ВНАУ

Члени редакційної колегії

Власенко В.В., д. б. н., проф., ВНАУ

Польовий Л.В., д. с.-г. н., проф., ВНАУ

Костенко В.М., д. с.-г. н., проф., ВНАУ

Кушнік М.Ф., д. с.-г. н., проф., Інститут кормів НААНУ

Запорожець М.Ф., д. б. н., проф., ВНАУ

Яремчук О.С., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Скоромна О.І., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Чудак Р.А., д. с.-г. н., проф., ВНАУ

Бережнюк Н.А., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Бігун П.П., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Гуцол А.В., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Паладійчук О.Р., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Панько В.В., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Добронецька В.О., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Кучерявий В.П., к. с.-г. н., доц., ВНАУ

Відповідальний секретар – Бережнюк Н.А.

Технічний редактор – Марценюк В.П.

Адреса редакції: 21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 46-00-03.

© Вінницький національний аграрний університет, 2011

УДК 636.2.034.083

Підпала Т.В., доктор с.-г. наук, професор
Ясєвін С.Є., аспірант
Дровняк О.В., аспірант
Миколаївський державний аграрний університет

ІНТЕНСИВНЕ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТНОГО МОЛОДНЯКУ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

Доведено, що телиці вирощені в умовах «холодного» утримання характеризуються більшою рухливістю, краще поїдають корм, рідше хворіють, інтенсивніше ростуть і досягають високої живої маси до початку господарського використання. Така технологія вирощування забезпечує формування тварин з високою продуктивністю.

Ключові слова: технологія, вирощування, «холодне» утримання, ремонтний молодняк, ріст, приріст, жива маса.

У скотарстві цілеспрямоване вирощування молодняку значною мірою спричиняє оптимальний прояв генетично обумовлених продуктивних можливостей молочної худоби. Індивідуальний розвиток відбувається в умовах складної взаємодії організму і зовнішнього середовища. Знання різноманітності сутності процесу росту, а також його закономірностей, дозволяє управляти розвитком організму в потрібному людині напрямку.

У світовій практиці існують різноманітні системи вирощування ремонтних телиць, в основу яких покладено використання знань біологічних закономірностей росту молодняку в поєднанні з конкретними умовами годівлі та економічною доцільністю [5]. Важливе значення у формуванні молочної продуктивності мають умови утримання молодняку. Температура, освітленість приміщення, вологість повітря та його газовий склад, а також постійний активний моціон безпосередньо впливають на розвиток і функцію органів, залоз внутрішньої секреції та тканин, значною мірою зумовлюють інтенсивність і напрям обміну речовин, а отже, мають значний вплив на формування майбутньої продуктивності молочної худоби [2].

Одним з ефективних методів вирощування телиць є так званий «холодний» метод. З самого початку таке утримання запобігає розповсюдженню респіраторних захворювань та захворювань травного тракту. Виключення можливості смоктання телятами одне одного запобігає розвитку маститів у майбутньому [1].

«Холодний» метод вирощування тварин поза теплими капітальними приміщеннями доречно застосовувати не лише в зимово-весняний період, а й у будь-яку пору року [4, 6]. Враховуючи, що для виробництва молока використовують спеціалізовані молочні породи вітчизняної та зарубіжної селекції, то дослідження технології вирощування ремонтного молодняку і формування високої продуктивності є актуальними.

Методика досліджень. Матеріалом для досліджень послужили ремонтні телиці, одержані від корів провідної групи племи заводу СТОВ «Ірмінь» Миколаївської області. Унікальність цього господарства полягає у впровадженні найсучасніших технологій ведення галузі скотарства, що дозволяє одержувати наліт від однієї корови

за рік в середньому 7,0-7,6 тис. кг молока. Створення міцної та стабільної основи бази (в середньому виробляють 65-70 ц к. од. з 1 га сіяних кормових культур) є головним і вирішальним чинником досягнення високих показників розвитку скотарства.

Вивчення та аналіз елементів технології вирощування телиць проводили методом спостереження та дослідження існуючої технології з рекомунікаційними параметрами. Контроль за ростом здійснювали методом зважування і вимірювання даними яких визначали інтенсивність зміни живої маси [3].

Результати досліджень. Встановлено, що основу технологічного вирощування ремонтних телиць складає система із шести пов'язаних між собою етапів відповідно їх вікових періодів:

- від народження до 3-денного віку (профілакторний період);
- від 3-денного до 2-місячного віку (молочний період);
- від 2 до 6-місячного віку (період інтенсивного росту та розвитку);
- від 6-ти до 12-місячного віку (період дорощування);
- від 12-місячного до 20-місячного віку (період відтворення)
- від 20-ти до 27-місячного віку (нетелі першої та другої половини тільності).

Для кожного технологічного періоду вирощування телиць характерні певні особливості, які пояснюються біологічними закономірностями росту. Особливу увагу приділяють телятам до 6-місячного віку. Це обумовлено насамперед пристосуванням телят до зовнішнього середовища та найінтенсивнішим ростом і розвитком всього організму, що в майбутньому забезпечить високий рівень продуктивності.

Отелення корів проходить в родильному відділенні (цеху) під чітким наглядом тваринників. Після народження теля залишається біля корови приблизно на одну годину, щоб вона мала змогу його облизати, а теля отримати першу порцію молока. Потім теля відлучають від корови і утримують у профілакторію разом з іншими новонародженими на протязі трьох діб.

У профілакторний період найважливішим є годівля телят молозивом. В господарстві чітко організована схема випойки телят молозивом. Одрозно від народження теля випоюється доброякісним молозивом, яке було відібране раніше від іншої корови і перевірене на якість та заморожене.

Високоякісне молозиво з високим вмістом імуноглобулінів (показники колостромметра варіюють від 50 до 140 мг/мл і більше) розморожують у водній бані води 45-50 °C) і згодовують його після піднімання теляти на ноги, але не пізніше ніж після народження. Розморожують молозиво дуже обережно, тому що воно руйнується при температурі, вищій за 40 °C. Після розморожування молозиво кілька годин при кімнатній температурі 20 °C і воно стає придатним до використання. Молозиво (37-38 °C) дають досхочу із соскових напувалок три рази на добу. Новонароджені телята мають отримати достатню кількість вітамінів та інших поживних речовин у профілакторний період.

Після випойки молозивом, телят згідно графіку, переводять у окремі клітки поміщають в індивідуальну клітку. Теличок до 2-х місячного віку утримують в просторому приміщенні полегшеного типу з системою природної вентиляції, представлена цвєскрізними вікнами з шторами із поліетилену та відкритою частинною даху. Вікна у корпусі розташовані на відстані 1,5 метра від підлоги.

протяги не зашкодили здоров'ю телят. Завдяки такому розміщенню вікон створюється природний мікроклімат в приміщенні, немає шкідливої загазованості повітря і водночас виключається ризик захворювань. За умов такого утримання, телята дихають чистим природним повітрям, у них покращується апетит, підвищується активність, формується природна резистентність організму залежно від середовищних факторів.

Індивідуальні клітки розміщені в чотири ряди, кожен ряд знаходиться на відстані 3 м один від одного, а кожна клітка – 1,0-1,5 м. Така відстань не дає можливості контактувати телятам між собою, а тому зменшується ризик зараження їх хворобами. Крім того, таке індивідуальне утримання в клітках дає змогу відслідкувати індивідуальне споживання корму, води, а також дозволяє чітко слідкувати за станом здоров'я кожної телички, її індивідуальним розвитком, поведінкою і порушеннями в рості.

Теличок до 2-х місячного віку випоюють молоком, витрачаючи 240-250 кг незбираного молока, а також згодовують статерні комбірки з усіма необхідними добавками. До складу стартерного комбікорму входять: соя екструдована (20,0 %), кукурудза плющена (65 %) і меляса розведена (15 %). Раннє споживання сухого корму в достатній кількості стимулює розвиток рубця у телиць і переведення їх на раціон без молока.

Зняття з випойки відбувається тільки після контрольного поїдання одного кілограму комбікорму кожною теличкою на протязі трьох діб. Контроль проводиться у віці 6-8 тижнів життя теляти. Тому, після 54-60 діб випойки молоком телиць переводять на інший спосіб утримання – груповий.

Ремонтний молодняк формують у технологічні групи, враховуючи дату народження і живу масу. Приміщення (корпус) для утримання телиць до 6-місячного віку також має конструкцію полегшеного типу і систему природної вентиляції. Оптимальна температура повітря – 12-15 °С, відносна вологість – 75 %, швидкість руху повітря 0,25 м/с, розрахунковий обсяг повітря – 6,5-7,0 м³ на одну голову.

Телиць утримують групами по 7 голів у кожному із п'ятнадцяти загонів, на які поділено корпус. Така кількість є найбільш оптимальною, так як на одну голову припадає приблизно 2 м², фронт годівлі складає 50 см. Загони сконструйовані таким чином, щоб можна переміщати групи телиць по мірі їх підростання. Легке переведення молодняку із загону в загін виключає можливість стресу при щомісячному зважуванні, а також при переведенні до іншої вікової групи. Кожен загін обладнаний автоматичними груповими напувалками, місцем годівлі та відшочинку, скреперною системою видалення гною. Тому, така конструкція загонів дає можливість інтенсивно вирощувати ремонтний молодняк, контролювати його здоров'я і проводити різні зооветеринарні заходи.

Телиці в загонах розміщені згідно порядку їх віку – від найменших до найстарших, починаючи з першого загону по п'ятнадцятий. Розміщення молодняку в загонах організовано, таким чином, що при досягненні 6-місячного віку група, яка знаходиться в останньому (15) загоні без перешкод переводилась на пасовищне утримання (влітку) або загонне утримання надворі (взимку).

Для племінних телиць до 6-місячного віку характерна висока інтенсивність росту, що забезпечується завдяки повноцінній годівлі моносумілями та мікроклімату приміщень з системою природної вентиляції. До складу повнораціонної кормосуміші

для телиць у віці 2-6 міс. входять: силос – 33%, сінаж – 25%, сіно – 6%, соевий комбікорм – 22%, маляс – 10%, сода – 0,5%, сіль – 0,5%.

Телиць, жива маса яких до 6-місячного віку становить 70-80 % від стандарту породи вибраковують з причини відставання в рості.

При досягненні 6-місячного віку телиць посеєкційно переводять у іншу вікову групу, попередньо індивідуально зважуючи їх.

В інших технологічних групах утримання ремонтного молодняку безпривязно групове. Годівля повнорационними сумішами відповідно забезпечує формування нормально розвинених телиць.

За період вирощування середньодобові прирости молодняку становлять понад 850 г. Середня жива маса телиць під час першого осіменіння – 380-400 кг. У шестимісячній тільності формуються в окремі технологічні групи і здійснюється підготовка до отелення та використання.

Висновки. Технологія вирощування ремонтних телиць «холодним» методом у повноцінній годівлі та безприв'язного способу утримання сприяє формуванню розвинених високопродуктивних тварин.

Література

1. Базишин М. Розвиток теличок різного походження / М. Базишин // Тваринництво України. — 2008. — №3. — С. 26–28.
2. Дронь Ю. Рухнична система утримання тварин та її перевага / Ю. Дронь // Ефективне тваринництво. — 2008. — №8. — С. 45–47.
3. Засуха Т. В. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії / Т. В. Засуха, М. В. Зубець, Й. З. Сірацький [та ін.]. — К.: Аграрна наука, 1999. — С. 29-187.
4. Обливанцов В. «Холодний» метод вирощування телят / В. Обливанцов // Пропозиція. — 2006. — №12. — С. 97–99.
5. Полупан Ю. Молочне скотарство Великої Британії / Ю. Полупан // Пропозиція. — 2008. — №5. — С. 124–127.
6. Федак В. Умови вирощування здорових розвинутих телиць / В. Федак // Пропозиція. — 2005. — №12. — С. 118–119.

Summary

Intensive growing of repair sapling of suckling cattle / Podpalaya T. V., Yaremko S. E., Drovnyak O. V.

It is led to, that heifers are grown in the conditions of «cold» maintenance with a character greater mobility, better consume forage, less are ill, more intensive grow and reach at high living mass to beginning of the economic use. Such technology growing is aimed at forming of animals with the high productivity.

Keywords: technology, growing, «cold» maintenance, repair sapling, productivity increase, living massa.

Линкевич С.А., Линкевич Е.И., Зубова Т.В., Шейко Е.И., Сахарчик П.Ф. ВЛИЯНИЕ НОВЫХ НОРМ ЭНЕРГО-ПРОТЕИнового ПИТАНИЯ НА КАЧЕСТВЕННЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ СПЕРМЫ ХРЯКОВ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ	52
Литвиненко Т.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ МОЛОКА ГОЛШТИНСЬКИХ КОРІВ	57
Лобан Н.А. ЭФФЕКТИВНОСТЬ КОМПЛЕКСНОЙ СИСТЕМЫ СЕЛЕКЦИИ ПО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ СВИНЕЙ БЕЛОРУССКОЙ КРУПНОЙ БЕЛОЙ ПОРОДЫ	62
Луців В. О. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ОСМІЙ РОГАТОЇ ПРИ УТРИМАННІ Ї БЕЗ ВУЛИКІВ	70
Любинський О.І., Повозніков М.Г., Шуплик В.В. СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНА ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОЗНАК РОЗВИТКУ ВИМ'Я У КОРІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ	73
Марценюк Н.О., Панько В.В., Мушит С.О. АМАТОРСЬКЕ РИБАЛЬСТВО У ВОДОСХОВИЩАХ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	78
Москалев А.А., Кирикович С.А., Пучка М.П., Пучка М.А. ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОСНОВНЫХ ПРОЦЕССОВ ПРОИЗВОДСТВА МОЛОКА ПРИ ДОЕНИИ КОРОВ НА РОБОТИЗИРОВАННЫХ УСТАНОВКАХ	83
Олійник С.О. ПРИФЕРМСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ МОДУЛЬ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	90
Остапчук П.С. ПЛЕМІННІ ЯКОСТІ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ В КРИМУ	94
Палій А.П. ПРИВЧАННЯ КОРІВ-ПЕРВІСТОК ДО МАШИННОГО ДОЇННЯ В ЗАЛАХ	98
Патрєва Л.С., Кісель Т.О. ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ КАЧЕНЯТ ЗА РІЗНИХ ДЖЕРЕЛ ОСВІТЛЕННЯ	102
Пелєхатий М.С., Шуляр А.Л. МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ВИМ'Я КОРІВ НОВОСТВО- РЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОЧНИХ ПОРІД	108
Підпала Т.В., Ясєвін С.Є., Дровняк О.В. ІНТЕНСИВНЕ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОТНОГО МОЛОДНЯКУ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ	117
Тимошенко Т.Н., Шиман Т.Л., Лазовский В.П. СЕЛЕКЦИОННО-ГЕНЕТИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ ПРОДУКТИВНОСТИ ПРИ РАЗЛИЧНЫХ ВАРИАНТАХ ПОДБОРА У ЖИВОТНЫХ ПОРОДЫ ДЮРОК	121
Федоренкова Л.А., Янович Е.А., Батковская Т.В. ВЛИЯНИЕ ХРЯКОВ ИМПОРТНЫХ ПОРОД НА ПРОДУКТИВНОСТЬ ЖИВОТНЫХ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ СЕЛЕКЦИИ	130

Наукове видання

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
Вінницького національного аграрного університету
Серія: Сільськогосподарські науки

Випуск 11 (51)

Комп'ютерна верстка: Н.А. Бережнюк,
В.П. Марценюк

21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 46-00-03
Підписано до друку 22.04.2011. Здано до набору 11.04.2011
Формат 60x84/4. Папір офсетний

Ум.-друк. арк. 24,5
Тираж 100 прим. Зам. № 42

Віддруковано у видавничому центрі ВНАУ
21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3
тел. (0432) 46-00-03